

Veiledning om rammene for flytting av laksefisk mellom oppdrettsanlegg

I dette brevet informerer Mattilsynet om reglene som gjelder for flytting av levende laksefisk mellom oppdrettsanlegg. Flytting av fisk som er produsert med bruk av ubehandlet sjøvann, gir økt risiko for smittespredning. Mattilsynet ønsker å gi havbruksnæringen mest mulig forutsigbarhet. Vi vil derfor informere om hva Mattilsynet mener er nødvendige risikoreduserende tiltak ved flytting av laksefisk produsert på ubehandlet sjøvann. Vi informerer også om hva Mattilsynet legger til grunn ved behandling av søknader om godkjenning av driftsplaner.

De siste årene har vi ikke sett den bedringen i sykdomssituasjonen hos oppdrettsfisk som vi ønsker. Flytting av levende fisk fra et anlegg til et annet er blant de største risikofaktorene for smittespredning. Mattilsynet mener at å begrense flytting av laksefisk som er produsert med bruk av ubehandlet sjøvann, både i sjøbaserte og landbaserte anlegg, er et av flere risikoreduserende tiltak som er nødvendig for å bedre sykdomssituasjonen. Med ubehandlet sjøvann menes her sjøvann som ikke er behandlet i tråd med krav fastsatt i forskrift 20. februar 1997 nr. 192 om desinfeksjon av inntaksvann til og avløpsvann fra akvakulturrelatert virksomhet.

Risiko er definert på følgende måte: Risiko = sannsynlighet x konsekvens. Generelle smitteforebyggende tiltak reduserer sannsynligheten for at fisken er smittet med både kjente og ukjente smittestoffer som kan gi sykdom. Det reduserer sannsynligheten for spredning av både kjente og ukjente smittestoffer ved flytting av fisk. Konsekvensen av en smittespredning varierer, avhengig av hvilke smittestoffer som spres. Smitteforebyggende tiltak reduserer smitterisikoen fordi de reduserer sannsynligheten både for smittespredning som kan ha små konsekvenser, og smittespredning som kan ha store konsekvenser.

Veiledning om rammene for flytting av laksefisk mellom oppdrettsanlegg blir også lagt ut på Mattilsynets hjemmesider.

1. Skillet mellom flytting av settefisk og laksefisk produsert på ubehandlet sjøvann

Anlegg som produserer settefisk er pålagt strengere smitteforebyggende krav til driften enn matfiskanlegg. Årsaken til dette er at settefiskanlegg produserer fisk med sikte på at den skal flyttes til andre lokaliteter. I akvakulturdriftsforskriften er det blant annet krav om behandling av inntaksvannet dersom det er oppgang av anadrom fisk i ferskvannskilden, og når de bruker sjøvann. Dette er generelle smitteforebyggende krav som gjelder uavhengig av smittestatus i området fisken kommer fra og skal til, som PD-soner, overvåkingssoner, bekjempelsessoner, restriksjoner på grunn av mistanke om eller påvist sykdom, etc. Kravene er basert på at aktiviteten «flytting av fisk» kan innebære en uakseptabel risiko for å spre sykdommer med mindre tilfredsstillende smitteforebyggende og risikoreduserende tiltak er iverksatt. I Norge har det i ca. 30 år vært krav til behandling av inntaksvannet ved produksjon av settefisk. Behandlingen gir ingen garanti for at smitte ikke kan komme inn med inntaksvannet. Mattilsynet mener likevel at lang tids erfaring har vist at dette driftskravet er et viktig og nødvendig smitteforebyggende tiltak ved produksjon av settefisk.

Anlegg som oppfylder driftskravene til produksjon av settefisk kan flytte fisken til mange anlegg i sjø over hele landet, forutsatt at øvrige krav til flytting av fisk er oppfylt. De må derfor følge de strengeste kravene hva gjelder smitteforebyggende tiltak. Vi viser til akvakulturdriftsforskriften og ytterligere krav til produksjon av settefisk i forskriftens kapittel 5.

Flytting av laksefisk produsert med bruk av ubehandlet sjøvann, har derimot litt andre forutsetninger. Flytting av slik fisk utgjør en betydelig større risiko for spredning av sykdom og smitte enn flytting av fisk fra settefiskanlegg som oppfylder kravene til settefiskproduksjon. Det betyr likevel ikke at all flytting av laksefisk som er produsert med bruk av ubehandlet sjøvann er ulovlig.

Det følger av definisjonen av settefisk i akvakulturdriftsforskriften [§ 4 bokstav x](#) at fisk som produseres med sikte på overføring til andre lokaliteter skal følge driftskravene som stilles til settefiskproduksjon. Samtidig er det gjort unntak for «fisk som er planlagt flyttet i medhold av godkjent driftsplan etter § 40». I § 40 ligger det en klar hjemmel til at «Mattilsynet kan ... nekte godkjenning dersom hensynet til fiskehelse på den enkelte lokaliteten eller i et område tilsier det». Det innebærer at flytting av fisk produsert med bruk av ubehandlet sjøvann er tillatt når «hensynet til fiskehelse på den enkelte lokaliteten eller i et område» ikke tilsier at Mattilsynet bør nekte dette. Dette vurderer vi i forbindelse med driftsplansøknader etter [akvakulturdriftsforskriften § 40](#).

I det følgende vil vi konkretisere hva Mattilsynet mener er tilfredsstillende risikoreduserende tiltak, og i hvilke tilfeller hensynet til fiskehelse kan ivaretas ved flytting av fisk selv om det er brukt ubehandlet sjøvann. Dette vil gjøre situasjonen mer forutsigbar for næringen og vår saksbehandling mer enhetlig.

2. Når kan fiskehelse ivaretas ved flytting av laksefisk, selv om det er brukt ubehandlet sjøvann?

2.1. Testing av fisk erstatter ikke viktige smitteforebyggende tiltak

Det finnes en rekke eksempler på at smittsomme sykdommer er blitt spredt med flytting av levende fisk, til tross for at fisken tilsynelatende har vært frisk. Flytting av levende fisk er en av de største kjente risikofaktorene for spredning av smittsomme sykdommer til nye områder. Fisken kan være bærer av smitte som ikke er oppdaget, selv om det er gjennomført hyppige helsekontroller og tatt mange prøver av fisken for å utelukke sykdom. Smittestoffer kan være tilstede i en fiskepopulasjon over lengre tid før det er mulig å påvise at smitte er tilstede med eksisterende undersøkelsesmetoder.

På grunn av at ingen tester er perfekte og at en ikke kan teste all fisk, vil et praktisk gjennomførbart testregime aldri kunne garantere at en populasjon er fri for den aktuelle infeksjonen. En kan bare fremskaffe data som øker sannsynligheten for at dette er tilfellet. Fisk utsettes for smitte fra omgivelsene. Hvor mye smitte fisken utsettes for, er avhengig av lokalt smittepress og hvilke smitteforebyggende tiltak som gjennomføres. Ett enkelt prøveuttak på et gitt tidspunkt gir bare informasjon om det gitte tidspunktet. I modelleringsstudier har Veterinærinstituttet for eksempel estimert at opp til 1/3 av SAV-infiserte lokaliteter kan forbli uoppdaget.

Et generelt smitteforebyggende tiltak, som behandling av inntaksvannet, reduserer sannsynligheten for at fisken blir smittet av et hvert smittestoff som tiltaket har effekt på. Det gjelder både kjente smittsomme sykdommer og nye smittsomme sykdommer som oppdages med jevne mellomrom i norsk oppdrett av laksefisk. Mattilsynet mener at et testregime for konkrete smittestoffer ikke gir tilstrekkelig reduksjon av den generelle smitterisikoen til at det kan erstatte andre viktige smitteforebyggende tiltak.

Flere oppdrettere planlegger ulike typer skjermet produksjon for å beskytte fisken mot lakselus i den første delen av produksjonen i sjøen, før den flyttes til andre anlegg for videre vekst. Dette gir kortere produksjonstid i matfiskanlegg hvor fisken kan være mer utsatt for lusesmitte. Produksjonsmetoden kan gi bedre kontroll med lakselus. Likevel er det uheldig om slike forebyggende tiltak mot lus får store konsekvenser for andre sykdomsutfordringer.

Akvakulturdriftsforskriften § 40 er hjemlet i matloven. Etter matloven skal Mattilsynet vurdere omsøkte flyttinger etter føre-vår-prinsippet. I forarbeidene til matloven (Ot. Prp. Nr. 100 (2002-2003) s. 52) fremgår det at

«Departementet legger imidlertid til grunn at føre-vår betraktninger på generelt grunnlag er, og vil fortsette å være, et bærende prinsipp i forvaltning og håndhevelse av helse- og miljøspørsmål under loven. Det vil være langt bedre å vise forsiktighet i forkant enn å måtte prøve å bøte på konsekvensene i etterkant.»

Mattilsynet legger tilgjengelig kunnskap til grunn for vår forvaltning av fiskehelsereguleringen og ved bruken av føre-vår-prinsippet. Prinsippet er blant annet uttrykt i matloven § 19. «*Enhver skal utvise nødvendig aktsomhet, slik at det ikke oppstår fare for utvikling eller spredning av smittsom sykdom*».

"Nødvendig aktsomhet" betyr ikke at en handling med sannsynlighetsovervekt må føre til spredning av sykdom for å være ulovlig. I at det ikke skal "oppstå fare for" spredning av sykdom, ligger det en terskel som viser at selv når spredning av sykdom er mindre sannsynlig, kan det være ulovlig å gjennomføre handlingen som øker faren. Aktsomhetskravet skjerpes når konsekvensene av spredning er alvorlige. Mattilsynet mener det er nødvendig å utvise forsiktighet når smitterisikoen er høy.

I forarbeidene står det også at «*Særskilt aktsomhet må utvises ved kjente risikofaktorer, som slaktning og flytting av organisk materiale og smitteførende gjenstander, samt disposisjoner som medfører økt risiko for sykdomsutvikling eller smittespredning også i allerede smittede anlegg/dyrehold og bestander.*».

Mattilsynet mener at flytting av laksefisk produsert med bruk av ubehandlet sjøvann er en kjent risikofaktor som øker faren for spredning av sykdom. Konsekvensene av spredning varierer, men kan i mange tilfeller være høy.

2.2 Ulike typer anlegg gir ulik smitterisiko

Risiko for spredning av smitte ved flytting av fisk fra anlegg som bruker ubehandlet sjøvann men likevel har god skjerming mot smitte, kan være betydelig lavere enn fra åpne merdanlegg. Hvor vidt et anlegg er godt skjermet mot smitte, er avhengig av mange faktorer som må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Som hovedregel vil «anlegg med god skjerming» innebære at fisken produseres i lukkede produksjonseenheter der inntak av ubehandlet sjøvann bare skjer fra større dyp enn det som er vanlig dybde på åpne merder. Smitterisikoen fra slike skjermede anlegg er som regel likevel større enn ved flytting av fisk fra settefiskanlegg. Begrensninger på flytting av fisk fra slike skjermede anlegg vil da være et nødvendig risikoreduserende tiltak for at smitte ikke skal spres, men det er ikke nødvendig med like strenge begrensninger som for åpne merdanlegg.

Åpne merdanlegg har liten grad av skjerming av smitte fra omgivelsene. I overflatevann er det som regel mere og flere ulike smittestoff enn i dypet. Men det er også avhengig av sprangsjikt, strømforhold og eventuell omrøring av vannmassene. Risiko for spredning av smitte ved flytting av sjøsatt fisk fra åpne merdanlegg, er som regel stor. Smitterisikoen er som regel lavere ved flytting av fisk produsert i skjermede anlegg der sjøvannet hentes fra dypet.

Det gjør at vi grovt sett får tre kategorier av risiko når vi vurderer flytting av fisk (fra lavest til høyest):

1. Fisk fra anlegg som oppfyller kravene til produksjon av settefisk
2. Fisk fra godt skjermede anlegg som bruker ubehandlet sjøvann
3. Fisk fra åpne merdanlegg i sjøen

Mattilsynet vurderer spørsmål om flytting av fisk fra anlegg med matfisk og stamfisk i sjøvann ved behandling av søknader om godkjenning av driftsplaner etter akvakulturdriftsforskriften § 40. En flytting vil tillates dersom flyttingen ikke går på bekostning av fiskehelse.

Nedenfor klargjør vi når vi tillater flytting av fisk. I tillegg til de tre kategoriene nevnt ovenfor, omtaler vi også

- flytting av stamfisk fra åpne merdanlegg
- flytting av fisk fra landbaserte anlegg med inntak av ubehandlet sjøvann
- vurdering av driftsplan for år to

2.3 Flytting av laksefisk fra settefiskanlegg

Oppdrettere som driver et anlegg som oppfyller driftskravene til produksjon av settefisk, kan flytte fisken til mange anlegg over hele landet, forutsatt at de generelle kravene til flytting av fisk er oppfylt.

Oppdrettere som produserer fisk som skal flyttes til andre anlegg, må i utgangspunktet følge driftskravene som stilles til settefiskproduksjon. Disse kravene står i akvakulturdriftsforskriften og ytterligere krav til produksjon av settefisk i forskriftens kapittel 5. Her er det bl.a. krav om behandling av inntaksvannet hvis anlegget tar inn sjøvann, se bestemmelsen i [§ 60](#).

2.4 Flytting av laksefisk fra anlegg som bruker ubehandlet sjøvann

Flytting av laksefisk produsert med bruk av ubehandlet sjøvann, er som regel tillatt dersom flyttingen er i tråd med godkjent driftsplan.

Når Mattilsynet vurderer behovet for å begrense flyttingen av fisk, ser vi det i sammenheng med andre smitteforebyggende tiltak. Vi vurderer også planer for brakklegging av anlegg ved behandling av søknader om godkjenning av driftsplaner. Regelmessig og koordinert brakklegging av grupper av anlegg er et viktig smitteforebyggende og risikoreduserende tiltak. Oppdretterne og Mattilsynet jobber aktivt for å gjennomføre dette tiltaket på en god måte, men det tar tid å endre på etablerte lokalitets- og driftsstrukturer. Dette tiltaket bør ses i sammenheng med rutiner for flytting av fisk.

Konsekvensen av en smittespredning ved flytting av fisk blir mindre hvis det er etablert gode lokalitets- og driftsstrukturer med koordinert brakklegging og lite smittekontakt mellom ulike brakkleggingsgrupper. Hvis dette er på plass, åpner det for at fisk i større grad kan flyttes mellom anlegg innenfor en brakkleggingsgruppe samtidig som nødvendige hensyn til fiskehelse kan bli ivarettatt.

Den smitteforebyggende effekten av brakkleggingen er bl.a. avhengig av hvor stor smittekontakt det er mellom de ulike gruppene av anlegg med koordinert brakklegging. Flytting av fisk mellom ulike brakkleggingsgrupper kan ødelegge den risikoreduserende effekten som gode lokalitets- og driftsstrukturer med koordinert brakklegging har. Mattilsynet vil derfor være restriktive med å godkjenne driftsplaner som innebærer flytting av fisk fra åpne merdanlegg til andre brakkleggingsgrupper.

Nedenfor konkretiserer vi når oppdrettere kan forvente at en flytting kan gjennomføres (les: ikke nektes gjennom driftsplan) selv om det er brukt ubehandlet sjøvann i produksjonen. Noen grunnleggende forutsetninger er at fisken ikke flyttes

- over naturlige gode smittebarrierer som Stadt, Hustadvika og Bodøhalvøya
- dersom flyttingen hindrer at mottakeranlegget kan brakklegges koordinert med anlegg i brakkleggingsgruppen mottakeranlegget ligger i
- til et område hvor sykdomsstatusen er bedre enn i avsenderområdet
- dersom flytting av fisken er ulovlig ut fra bestemmelser i annet regelverk (f.eks. omsetnings- og sykdomsforskriften)

Mattilsynet vil for eksempel nekte godkjenning av driftsplaner på grunn av sykdomsstatusen dersom oppdretteren har tenkt å flytte fisken

- ut av PD-sonen til en av overvåkingssonene for PD
- fra anlegg i PD-sonen sør for Hustadvika med endemisk forekomst av PD subtype SAV3, til anlegg nord for Hustadvika
- fra anlegg i PD-sonen nord for Stadt med endemisk forekomst av PD subtype SAV2 til anlegg sør for Stadt

2.4.1 Flytting fra anlegg i sjø med god skjerming mot smitte

Om et anlegg er godt skjermet mot smitte, er avhengig av mange faktorer som må vurderes i hvert enkelt tilfelle. Som hovedregel vil «anlegg med god skjerming» være lukkede produksjonsenheter der inntak av ubehandlet sjøvann bare skjer fra større dyp enn det som er vanlig dybde på åpne merder.

Dersom fisken er planlagt flyttet til anlegg hvor det er stor grad av smittekontakt via sjøvannet fra avsenderanlegget, vil driftsplanen som regel godkjennes. Dette gjelder særlig der avsenderanlegget og mottakeranlegget er i samme koordinerte brakkleggingsgruppe. Sannsynligheten er da stor for at de uansett vil bli, eller allerede er, smittet dersom fisken i avsenderanlegget er smittet. Avstander og strømforhold vil være til hjelp i vurderingen av hvor stor smittekontakt det er via sjøvannet mellom avsenderlokalitet og mottakerlokalitet.

Fisk fra godt skjermede anlegg vil også som regel kunne flyttes til ett enkelt område uten naturlig smittekontakt med avsenderanlegget.

I noen tilfeller kan «hensynet til fiskehelse» tilsi at flytting fra anlegg med god skjerming til mer enn ett område uten naturlig smittekontakt med avsenderanlegget, kan godtas. Vurderingen vil bero på

- I hvilken grad produksjonsenheten i avsenderanlegget er skjermet mot smitte (lukket anlegg, dybde på vanninntak, etc.).
- Hvor avgrenset avsenderanlegget er fra andre lokaliteter
- Hvor avgrenset mottakeranlegget er fra andre lokaliteter
- Om flytting av fisk er en grunnleggende forutsetning for produksjonsformen
- Om flytting av fisken har positive effekter for fiskehelsen

2.4.2 Flytting fra åpne merdanlegg i sjø

Dersom flytting av fisken vil gi gevinster for fiskehelsen, vil det kunne veie opp for ulempene i tilfeller når mottakeranlegget har stor grad av smittekontakt via sjøvannet med avsenderanlegget. Da vil «hensynet til fiskehelse» samlet sett kunne tilsi at flytting av fisken ikke nektes. Dette vil ofte gjelde der avsenderanlegget og mottakeranlegget er i samme eller nærliggende koordinerte brakkleggingsgruppe. Sannsynligheten er da stor for at de uansett vil bli, eller allerede er, smittet dersom fisken i avsenderanlegget er smittet. Avstander og strømforhold vil være til hjelp i vurderingen av hvor stor smittekontakt det er via sjøvannet mellom avsenderlokalitet og mottakerlokalitet.

Spredning av fisken til flere ulike lokaliteter høyner risikoen for smittespredning. Hvis det er etablert gode lokalitets- og driftsstrukturer med koordinert brakklegging og lite smittekontakt mellom ulike brakkleggingsgrupper, åpner det for at fisk i større grad kan flyttes mellom anlegg innenfor en brakkleggingsgruppe.

Mattilsynet vil som regel nekte godkjenning av driftsplaner som innebærer flytting av fisk fra åpne merdanlegg til andre anlegg og brakkleggingsgrupper med liten grad av smittekontakt via sjøvannet med avsenderanlegget.

2.4.3 Flytting av stamfisk fra åpne merdanlegg

Produksjon av avlsmateriale for laks og regnbueørret innebærer i mange tilfeller en produksjonssyklus med en eller flere flyttinger av fisk eksponert for ubehandlet sjøvann.

Flytting av selektert stamfisk fra åpne merdanlegg kan aksepteres selv om det i utgangspunktet ikke er stor grad av smittekontakt mellom avsenderlokalitet og mottakslokalitet.

Stamfiskproduksjon er en produksjonsform som er gjenstand for strenge krav til sykdomsovervåking og generell helsekontroll. I tillegg vil flytting av selektert stamfisk ut av en koordinert brakkleggingsgruppe bidra til å forkorte produksjonstiden på lokaliteten stamfisken flyttes fra. Flyttingen kan dermed bidra til en mer hensiktsmessig produksjonssyklus i gruppen av anlegg fisken flyttes fra. Det legges vekt på at produksjon av stamfisk har avgjørende betydning for hele oppdrettsnæringen, og at flytting av sjøsatt stamfisk ofte er en nødvendig del av produksjonsformen.

Mattilsynet vil ha en høy terskel for å nekte godkjenning av en driftsplan med flytting av stamfisk der flyttingen er en nødvendig del av driften.

2.4.4 Flytting fra landbaserte anlegg som bruker ubehandlet sjøvann i produksjonen – må søke dispensasjon

Mattiskanlegg på land har ikke krav om å ha godkjent driftsplan. Dermed er de ikke omfattet av unntaket fra driftskrav til settefiskproduksjon som er gjort for fisk som er planlagt flyttet i medhold av godkjent driftsplan. Oppdretteren må derfor søke om dispensasjon fra kravene til settefiskproduksjon dersom fisken skal flyttes.

Smittetrisikoen ved flytting av fisk fra et landbasert anlegg som bruker ubehandlet sjøvann i produksjonen kan være den samme som ved flytting av fisk fra et lukket anlegg i sjøen med inntak av ubehandlet sjøvann fra stort dyp, se tidligere omtale av «anlegg med god skjerming». Mattilsynet legger de samme risikovurderingene til grunn ved vurdering av eventuelle dispensasjonssøknader fra landbaserte anlegg med ubehandlet sjøvann.

2.4.5 Vurdering av driftsplan for to år

Mattilsynet vurderer driftsplanene for begge kalenderårene, selv om det bare er planene for det første året som gis formell godkjenning. Helsestatusen kan forandre seg fra tidspunktet for driftsplangodkjenning og til fisken skal flyttes. Oppdretteren kan regne med at planen for det andre kalenderåret blir godkjent dersom

- Mattilsynet ikke gir tilbakemelding om annet
- Oppdretteren ikke har gjort vesentlige endringer i driften
- Fiskehelsestatusen i mottakerområdet eller avsenderområdet ikke har forandret seg

Dette gjelder også prøveprosjekter som er påbegynt med godkjente driftsplaner basert på mer omfattende flytting.

3. Andre relevante regelverkskrav

En forutsetning for at flytting av fisk i tråd med godkjent driftsplan skal kunne gjennomføres lovlig, er at følgende krav i regelverket etterleves av oppdretter i forkant av og ved selve flyttingen:

- [Matloven § 19](#)

En oppdretter plikter å vise nødvendig aktsomhet for å hindre at det oppstår fare for at smittsom sykdom oppstår eller spres til andre oppdrettsanlegg eller til villfisk (matlovens § 19 første ledd). Kravet gjelder alle smittsomme sykdommer og særskilt listeførte sykdommer.

Det er forbudt å flytte fisk «... når det er grunn til mistanke om smittsom dyresykdom som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser.» (matlovens § 19 andre ledd). Med smittsom dyresykdom som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser menes vanligvis de listeførte sykdommene. Samme bestemmelse forbyr også at fisk flyttes inn i akvakulturanlegg som har mistanke om slik alvorlig smittsom sykdom.

- [Omsetnings- og sykdomsforskriften § 11](#)

Omsetnings- og sykdomsforskriften for akvatiske dyr inneholder bestemmelser ved omsetning (utsett og flytting) og sykdomsbekjempelse. Paragraf 11 første ledd sier bl.a. at «Akvakulturdyr som omsettes til utsett skal være klinisk friske ...». Dette innebærer at dersom fisk kan flyttes i medhold av akvakulturdriftsforskriften, må den i tillegg være klinisk frisk. Bestemmelsen gir ikke et selvstendig grunnlag for flytting av klinisk frisk fisk. Den må ses i sammenheng med driftskravene i akvakulturdriftsforskriften.

Omsetnings- og sykdomsforskriften § 11 krever at fisk som flyttes skal være klinisk frisk og ikke komme fra et anlegg som har uavklart forøket dødelighet. Dette gjelder både for smittsomme sykdommer og for smittsomme sykdommer som ikke er listeførte. Kravet om at fisken må være klinisk frisk gjelder for populasjonen i den produksjonsenheten det skal flyttes fisk fra.

Begrepet uavklart forøket dødelighet er definert i omsetnings- og sykdomsforskriftens § 5. I begrepet "uavklart" ligger det at dersom anlegget har forøket dødelighet, har oppdretter en plikt til å avklare hva dødeligheten er forårsaket av før fisken eventuelt kan flyttes. Om flyttingen er tillatt etter at årsaken til dødelighet er avklart, vil avhenge av hva som er årsaken. Flyttingen kan ikke gjennomføres hvis det er grunn til å tro at dødeligheten skyldes en smittsom sykdom som kan gi vesentlige samfunnsmessige konsekvenser. Mattilsynet ser alvorlig på brudd på plikten til å avklare hva dødeligheten skyldes. Kravet er strengt i den forstand at det må være åpenbart at ev. dødelighet ikke skyldes sykdom for at helsekontroll ikke må gjennomføres uten unødige opphold. Eventuelle brudd på plikten blir vurdert anmeldt.

Reglene i omsetnings- og sykdomsforskriften § 11 er EØS-forpliktelser som Mattilsynet ikke har anledning til å dispensere fra.

- [Akvakulturdriftsforskriften § 28](#)

Etter akvakulturdriftsforskriften § 28 skal fisk ikke settes ut i et anlegg med pågående klinisk sykdomsutbrudd dersom det er grunn til tro at fisken som settes ut vil bli syk og påføres vesentlige unødige påkjenninger.

I tillegg er det også bestemmelser i akvakulturdriftsforskriften som skal sikre god

fiskevelferd ved utsett og flytting av fisk (se [§ 26](#)).

- [Akvakulturdriftsforskriften § 13](#)
Akvakulturdriftsforskriften stiller krav om at det skal gjennomføres risikobasert helsekontroll utført av veterinær eller fiskehelsebiolog. Mattilsynet legger til grunn at virksomhetene tilpasser sin risikobaserte helsekontroll til den økte risikoen som flytting av fisk innebærer. Dette gjelder både med hensyn til antall helsekontroller og gjennomføring av helsekontroll i forkant av selve flyttingen.
- [Akvakulturdriftsforskriften § 11](#)
I § 11 første ledd er det krav om at relevante smitteforebyggende og smittehygieniske tiltak skal gjennomføres for å hindre introduksjon, utvikling og spredning av smittsomme sykdommer.
- [PD-forskriften § 4](#)
Kravene til prøvetakning av fisk fra anlegget fisken skal flyttes fra må være gjennomført i samsvar med PD-forskriftens § 4 for at fisk skal kunne flyttes i tråd med godkjent driftsplan.

Med hilsen

Elisabeth Wilmann
Direktør for Fisk og sjømat

*Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes uten signatur.
Dokumenter som må ha signatur blir i tillegg sendt i papirversjon.*

Kopi:
Nærings- og fiskeridepartementet
Fiskeridirektoratet